

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Főszerkesztő: FEKETE LÁSZLÓ Dr. budapesti kir. közjegyző.
Felelős szerkesztő és kiadó: SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr. budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, XIV., Thököly-út 39. Telefon: 2-970-69
A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekk számlája: 41.951.

A közjegyző feladata a felek felvilágosítása körül.

Írta: Dr. Sándorfalvy Pap István
nyug. kuriai tanácselnök.

A Közj. T. 59. §. szerint a közjegyzőnek ügyelnie kell arra, hogy az ügylet, amelyben közreműködésre felkérték, a törvénnyel ne ellenkezzen. Köteles erre figyelmeztetni a feleket s ha azok álláspontjukhoz ragaszkodnak, a közjegyző köteles ezt a közokiratban megemlíteni. Ha pedig az ügylet a büntetőtörvénnyel, a közrenddel vagy a közérkölesiséggel ellenkezik, abban résztvennie nem szabad.

Ebben a szakaszban van lefektetve a közjegyző hivatásának egyik legfontosabb, legsúlyosabb, de egyben legszebb feladata, amelynek teljesítésében belenyulhat és bele kell nyulnia az elébe kerülő esetekben a jogi életnek, gazdasági életnek alakulásába; ennek teljesítésében áll módjában hathatós részt venni a jogbiztonság emelésében, az életben felmerülő súrlódások, viták megelőzésében, elhárításában, egyszerűsítésében, a bűncselekmények megelőzésében, a közrend és közérkölesiség védelmében.

Nem szólok most azokról az esetekről, amelyeknél a közjegyzőnek nem szabad közreműködnie. Ezek bizonyára ritkán is fordulnak elő, mert ilyen ügyekben a felek már a közjegyzői hivatás nagy tekintélyének hatása alatt is — úgy hiszem — ritkán veszik igénybe a közjegyző működését; bár viszont olyan esetek

Dr. Sándorfalvy Pap István: A közjegyző feladata a felek felvilágosítása körül.

Rajnoschek Gusztáv dr.: A jogegység megteremtését célzó törvények a német közjegyzőség terén.

A telepítési törvény végrehajtási rendlettervezete.

Közlemények.

Kamaraközi értekezlet.

Halálozás.

A debreceni kamara közgyűlése.

Az országos egyesület vándorgyűlése.

A budapesti kamara társasvacsorái.

Közjegyzői teendők az országgyűlési képviselőjelölési törvénnyel kapcsolatban.

Jogszabály, jogeset, bírói döntés.

Állásközvetítések.

Rendelet.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Jog.

Magyar Jogi Szemle.

Polgári Jog.

Az Ügyvéd.

Magyar Törvénykezés.

Illetékügyi Közlöny.

Joggyakorlat.

Telekkönyvi jog és eljárás.

Illetékjog.

mégis fordulhatnak talán gyakrabban is elő, amelyek a tiltó rendelkezésben nem világosan és határozottan ütköznek bele, hanem annak a határán mozognak, amely esetekben éppen ezért nehezebb a kérdés megítélése s ennek folytán nehezebb a közjegyző helyzete. Azzal sem foglalkozom, hogy milyen feladat áll a közjegyző előtt annak megítélésében, hogy az előtte tervezett ügylet ellenkezik-e általában a törvénnyel.

Csupán néhány olyan eset kapcsán, melyek a Kúria gyakorlatában felmerültek, kívánok rámutatni a közjegyző feladatára, amely reá, a felek felvilágosítása körül az örökösödési eljárás folyamán hárul.

A Kúria 7428/1916. sz. ítéletében (1917. I. 31.) az volt az eset, hogy a felperes a hagyatéki tárgyaláson osztály egyezséget kötött az alperessel, a végrendeleti örökösrel, pedig a végrendelet nyilvánvalóan nem érvényes, mert az örökhagyó neve nincs azon aláírva; a Kúria szerint érvénytelen az egyezés, mert a felperest sem az ellenfél jogi képviselője, sem a közjegyző nem világosította fel erről. A Kúria tehát azon az állásponton volt, hogy a közjegyzőnek feladatában állott figyelmeztetni a törvényes örökösöt, hogy a végrendelet nem jó.

Az 1721/1923. XI. 27. sz. esetről és a 4988/1923. sz. esetről ellenben az előbbi felfogástól eltérően azt jelentette ki a Kúria, hogy a közjegyző nem köteles, nem is feladata felvilágosítani a felet, hogy a végrendelet jó-e, mert jogi vélemény nyilvánítására nincs hivatva.

A közjegyző feladatkörébe tartozik az 1886 : VII. t.-c. 20. §. szerint hagyatéki ügyek körüli eljárás és bírói (s gyámhatósági) megbízások teljesítése. Ezek a bíróság perenkívüli teendőinek sorából mentek át a közjegyző teendői közé. Ezekben tehát a közjegyző a bíró helyett jár el. A bíró a hozzátartozó ügyben nem adhat utasítást a félnek, nem nyilváníthat jogi véleményt. Ezt tehát a közjegyző sem teheti, aki a bíró helyett jár el.

Ha a közjegyző feladatkörébe vonnánk, hogy a közjegyző a hagyatéki tárgyalásánál a végrendelet, örökösödési szerződés alaki érvényessége felől nyilatkozzék, vagy azok tartalmáról, értelméről, helytállóságáról, hatályáról véleményt nyilváníthasson, úgy egyfelől ügyvédi és bírói hatáskörbe léphetne át, másfelől éppen az őt övező közhitelesség súlya alatt a felek elhatározására — esetleg téves irányban — befolyást gyakorolhatna. Néze-

tem szerint tehát helyesen járt el az a közjegyző, aki (a 7428/1916. sz. esetben) a törvényes örökösöt, aki a végrendeleti örökösrel osztályegyezséget kötött, nem figyelmeztette, hogy a végrendeletet az örökhagyó nem írta alá; mert ha ilyen nyilvánvaló kellékhány, ilyen durva érvénytelenségi ok esetén még talán gondolhatnánk is arra, hogy a közjegyző nyugodtan figyelmeztetheti a feleket erre a hibára; de gondoljunk viszont olyan esetekre, amelyekben a kérdés nehezebben áttekinthető, bonyolultabb, amelyekben olyan kérdések merülhetnek fel, melyek még a bírói gyakorlatban is vitásak vagy kiforratlanok: hol lenne a határvonal, amelyen innen a közjegyző jogi véleményt nyilváníthatna, az ő feladatkörében, és amelyen túl nem tehetné már. Ezzel a közjegyzőt olyan térre állítanánk, amely kívül esik az ő hivatásán és egyben bizonytalanná tennénk úgy a közjegyző, mint a felek helyzetét. Ilyen jogi vélemény nyilvánítására, jogi tanácsadására az ügyvéd van hivatva, aki az ő tudása, gyakorlata, tapasztalata alapján, de nem a közhitelesség súlyával, felvilágosíthatja a feleket a kérdés felől s ezzel a megegyezést elősegítheti vagy a vitának bíró elé vitelét ajánlhatja.

Nézzük meg most azt a területet, ahol a közjegyzőnek felvilágosító feladata van az örökösödési eljárás körében.

Az örökhagyó özvegye a hagyatéki tárgyaláson több ingatlant ági öröklés alapján átengedett az oldalági örökösöknek. A perben, amelyet az özvegy az egyezés megtámadása iránt indított, kiderült, hogy a peres ingatlanokat az örökhagyó az apjától örökölte ugyan, de az apjára azok nem az ő apjáról (az örökhagyó nagyapjáról) hárultak, az oldalági örökösök pedig nem az örökhagyó apjától, hanem nagyapjától származnak; nekik tehát az átengedett ingatlanokra ági öröklés címén öröklési joguk nem lehet (5526/1915—1916. XII. 13.). Az örökhagyó özvegye a hagyatéki tárgyaláson áginak ismerte el a hagyatékot; a perben pedig kiderült, hogy egyrésze szerzemény, mert az örökhagyó azt a testvérétől váltotta meg (1899/1921. XI. 9.). Az örökhagyó özvegye a hagyatéki tárgyaláson elismerte, hogy az ingatlan ági; a perben pedig kiderült, hogy az ingatlan az anyáról szállott ugyan az örökhagyóra, de akként, hogy a három testvér közül az egyik az ő részét átengedte az örökhagyónak s a másik testvérnek; tehát az átengedő testvértől kapott 1/6-od rész nem eshetik ági öröklés alá; ezenkívül a telken építés is volt (8187/1927., 1929. X. 29.).

Ezekben az esetekben a Kuria *tévedés* alapján érvénytelennek nyilvánította a hagyatéki tárgyaláson létrejött megegyezést, az örökösödési nyilatkozatot, elismerést; mert a közjegyző, akinek ez kötelessége, nem tisztázta azokat az adatokat s azokról nem világosította fel a feleket, amelyek befolyással lehettek az örököségi nyilatkozatok megtételénél, így a felperes (az özvegy) *téves tudatban* tett nyilatkozatot.

Hasonló esetek: 3194/1909, 1453/1921, 2445/1921, 5813/1922, 6765/1922, 2120/1923, 5901/1927.

A 2445/1921. és 4200/1923. sz. esetről ellenben a Kúria nem állapított meg *tévedést*, mert a felperes fel volt világosítva a helyzetről.

Hivatkozik a Kúria az indokolásban az 1894 : XVI. t.-c. (örökösödési eljárás) 55. §-ra, amely a közjegyző feladatát körvonalazza a hagyatéki tárgyaláson. A feladat körébe esik minden olyan vonatkozó adat tisztázása, kiderítése, amelyek az öröklésnél fontosak lehetnek; így a 2. p. szerint ki kell puhatolni és megállapítani, hogy mint örökösöknek, utóörökösöknek vagy kötelesrészre jogosítottaknak kiknek van öröklési igényük és mily címen.

Ezzel áll kapcsolatban a Kuria 6273/1918—1919. XII. 17. sz. ítélete, amelyben az volt az eset, hogy az utóörökösökül kinevezettek az utóörököségi jogtól a hagyatéki tárgyaláson elállottak; a perben pedig *tévedést* vitattak azon az alapon, hogy azért állottak el az utóörököségi jogtól, mert úgy tudták, hogy az előörökös kötelesrészre jogosult, akit nem lehet utóöröklési joggal terhelni, már pedig az előörökös nem volt kötelesrészre jogosult. A Kuria megállapította a *tévedést*, mert a közjegyző nem világosította fel a feleket erről a körülményről. Tehát a közjegyző feladatához tartozik kideríteni, hogy vannak-e és kik azok, akik kötelesrészre jogosítottak.

Még két esetet említek meg:

Honorációr özvegye, második felesége, akit egész özvegyi jog illet (nemcsak gyermekrész), az egyezséget megtámadta azon az alapon, hogy ő úgy tudta, nem illeti meg özvegyi jog és a közjegyző nem világosította fel. A Kuria elutasítja a keresetet, mert *ez jogi tévedés*; a közjegyzői törvény 59. és 61. §-ra pedig azért nem lehet hivatkozni, mert ebben az esetben nem voltak olyan tények, adatok, amelyeket a közjegyzőnek ki kell deríteni; azt pedig a felperes nem is állította, hogy a közjegyző azt mondta neki, hogy nem illeti özvegyi jog (9566/1927, 1929. XI. 28.).

Ez az eset rávilágít arra, hogy a közjegyző felvilágosító feladata a jognyilatkozatok megtételéhez szükséges adatokra vonatkozik, nem pedig a jogra.

Az anya hagyatéki tárgyalásán örökösül egyedül az akkor kiskorú alperes nyilatkozott, akit az apja képviselt. Az egész vagyon közszerzemény volt, tehát fele az apát illette, de az apa lemondott gyermeke, az alperes javára. Az apa ezután újra házasodott; a második házasságból származó gyermekek, a felperesek, megtámadták az átadást, mert a közjegyző nem világosította fel apjukat. A Kúria elutasította a keresetet, mert az apa ismerte a vagyon jogi helyzetét (együtt szerezték); így ennél az esetről a közjegyző felvilágosítására szükség nem volt és az apa 13 éven át nem lépett fel igényével (964/1931—1932. III. 8.).

A Kuria gyakorlatából az tűnik ki — ez a vezérvonal —, hogy a közjegyző köteles minden olyan adatot, körülményt felderíteni s ezeket a felek elé tárni, amelyek szükségesek lehetnek arra, hogy a felek jognyilatkozataikat megtehessék; ellenben nem köteles, sőt ez nem is feladata, a feleknek jogi véleményt adni.

Az ismertetett esetek ugyan mind az örökösödési eljárás körében merültek fel, ahol a közjegyző a bíró helyett jár el, de megfelelően alkalmazni kell ezt az állásfoglalást arra az esetre is, ha a közjegyző bírói megbízást teljesít (ideértve a gyámhatósági megbízást is); sőt nézetem szerint megfelelően alkalmazni lehet a közjegyzői hatáskör egyéb területén is.

A német közjegyzőség terén a jogegység megteremtését célzó törvények.

Irta: *Rajnoschek Gusztáv dr.* olmützi közjegyző.

Fordította: *Magyari-Kossa Zoltán dr.* budapesti kir. közjegyzőhelyettes.

(Két közlemény.)

Míg az utódállamok nagy területén, az egykori Ausztria területén megvolt régi jogegység mindinkább szétesik azáltal, hogy minden állam a szomszéd államokkal való minden érintkezés nélkül és az ottani jogfejlődésre való tekintet nélkül új jogot alkot, Németország arra törekszik, hogy az 1871. évben megalkotott bi-

rodalmi egységet a jogegység is kövesse és az országos törvényhozások következtében meglevő szétagoltságot a közjegyzőség alkotmánya és díjai tekintetében megszüntesse.

Már a Németország és Ausztria közjegyzői egyesületei által az 1907. szeptember 7-re egybehívott közjegyzői kongresszus alkalmával rámutattak a Németországban az okiratoló hivatalok illetékességére és alkotmányára vonatkozó törvényhozás szétagoltságára, amely is nem a birodalmi-, hanem az országos jog alá tartozott. Egyes államok nem ismerték a bírói, hanem csak a közjegyzői okiratoló hivatalokat (Bajorország, Hamburg, az úgynevezett tiszta közjegyzőség), más államokban bíróságok és közjegyzők mint okiratoló hivatalok lényegileg egyenlő illetékességgel egymás mellett működtek. A közjegyzőség az ügyvédséggel volt összekötve (Poroszország, Északnémetország, Szászország és Hessen nagyhercegség, az ügyvédközjegyzőség területe), Badenben és Württembergben a közjegyzőség egyidejűleg telekkönyvi hivatal és Württembergben gyámügyi bíróság is volt (az úgynevezett bíróközjegyzőség), egyes államokban közjegyzőség egyáltalán nem volt. Ezen alkotmányok egyike sem uralkodott teljesen tisztán. Az egész birodalomban a közjegyzőség az igazságügyi szolgálat magasabb hivatalaihoz tartozott. Közjegyzői kamarák és nyugdíjpénztárak nem mindenütt állottak fenn. A bíróságok mellett a bírósági irnokok, a bírósági végrehajtók, a posta- és anyakönyvi hivatalnokok, közigazgatási hatóságok, becsüsök, árverők, községek, okiratolóhivatalok is végeztek bizonyos tanúsításokat. A konzuloknak illetékességük körében teljes okiratólási jogosultságuk volt.

A jogügyletekre nézve a közokiratok alakját részben a polgári törvénykönyv, részben az önkéntes bírói illetékesség ügyére vonatkozó törvény szabályozta.

A díjakra vonatkozó jog éppen olyan szétagolt volt, mint maguk a közjegyzői rendtartásokra vonatkozó rendelkezések. A német közjegyzői egyesület megalakítása óta, tehát már mintegy 60 évvel ezelőtt, a birodalmi közjegyzői rendtartás előmunkálataival foglalkozott. A Heidelbergben 1925. szeptember 14-én Dr. v. Eltz elnöklése alatt megtartott német közjegyzői gyűlés alkalmával Dr. Oberneck javaslatára elhatározták, hogy a birodalmi közjegyzői rendtartás tervezetének elkészítése céljából bizottságot alakítanak, amelynek nem-közjegyző tagjai is lesznek,

amely bizottságnak az értekezlet által elfogadott 10 irányelv alapján egy új közjegyzői rendtartás tervezetét kellett volna 2 éven belül elkészítenie. A németországi politikai zavarok miatt ezekre a munkálatokra sor nem került. Csupán az 1933. május 28-án Münchenben tartott rendkívüli közjegyzői gyűlés révén került a birodalmi közjegyzői rendtartás kérdése mozgásba. Dr. Wolpers, a birodalmi közjegyzői kamara jelenlegi elnöke, előterjesztette akkor a kívánságot: a közjegyzőség legyen szabad foglalkozás, még kiterjesztendő kizárólagos illetékességgel, kollegiális szolgálati felügyelettel, bizonyos minimális jövedelem biztosítása és kielégítő öregségi- és hátramaradott-ellátás mellett. Tárgyalások következtek arra vonatkozólag, hogy a közjegyzőt állami szervvé kell-e képezni vagy pedig szabad foglalkozássá alakítani, jóllehet a német közjegyzői kar követelése már a heidelbergi közjegyzői gyűlés óta arra irányult, hogy a közjegyzőt ruházzák ugyan fel bizonyos felségjogokkal, működését azonban szabad foglalkozás gyanánt alakítsák ki. Ez az utóbbi felfogás végeredményben győzedelmeskedett is. A közjegyzői jog egységesítését célzó törvények most már gyors egymásutánban követték egymást. Az 1934. július 17-i rendelettel (RGB. 1. 1934. 712. o.) megalakított a birodalmi közjegyzői kamara és az 1934. november 14-i hirdetménnyel ügyrendje közzététetett. Első elnöke Wolpers Károly remscheidi közjegyző, első ügyvezetője Gonella Róbert berlini közjegyző volt. Az egyes országok közjegyzői kamarái egyelőre megmaradtak. Az 1935. március 9-i megnyitó ülésen Dr. Frank birodalmi jogászvezér célként a *független és szabad közjegyzőnek*, mint a népnek az állammal szembeni bizalma és az államnak a néppel szembeni bizalma képviselőjének, egy bizalmi eszköznek, amely az *állam és a nép közötti hidat képezi, feltétlen fenntartását* emelte ki.

1936. április 1-én birodalmi díjszabás lépett érvénybe, amely a németországi közjegyzők mintegy 16 különböző díjszabását egységesítette, a bíróságok és közjegyzők díjait egyenlővé tette (114. §.), a díjmegállapításokat eltiltotta (143. §.). Abban a kérdésben is, hogy kinek kell a díjakat viselnie és hogy a díjigény miként érvényesíthető, a díjszabás a bírósági díjak és a közjegyzők díjait illetőleg tekintettel van arra, hogy azok a lehetőségig egyenlő elbánásban részesüljenek. A díjfizetési kötelezettség most a bíróságokra irányadó előírások után igazodik. A csupán megkeresés alapján eszközendő közjegyzői munkák elvégzése,

kivételes esetektől eltekintve, elegendő előleg lefizetésétől vagy biztosításától teendő függővé (71. §.). A díjszabás a 155. §-ban a közjegyzőknek jogot ad arra, hogy *díjaikat egy önmaguk által végrehajthatónak nyilvánított díjkimutatás alapján behajthassák*, tehát egy rendelkezés, amely Csehszlovákiában az állami és községi hatóságok bizottsági költségeinek behajtására hasonló módon érvényben van. Díjfizetés alól való felmentés csak kivételes esetben lehetséges. A díjszabás őrizkedik attól, hogy keret vagy időszerinti díjakat nagyobb mértékben bevezessen, ehelyett inkább csak megszabott, előre könnyen kiszámítható díjakat állapít meg és sokszor átveszi a Poroszországban és egy sor másik államban érvényben levő díjtételeket (26. §.). Hallatlan nagy előnye ezen díjszabásnak az, hogy az államnak, a bíróságra és közjegyzőre irányadó eltérő díjszabás által okozott, illoyális versenyt a tanúsítások terén lehetetlenné teszi, valamint az is, hogy az alákínálást és a rászédést azáltal megnehezíti, hogy a díjszámítások határozott, könnyen kiszámítható tételekre vannak felépítve. A nálunk sajnos szokásossá vált, a különböző irodákban való kérdezősködés és alkudozás útján való árkialkudás, ami a nagy konkurrencia folytán a legrosszabb kinövésekhez vezet, ezáltal ki-kapcsolatlik.

A közjegyzőségre vonatkozó törvények egységesítésére irányuló törekvésekre a koronát az 1937. évi február 13-i *birodalmi közjegyzői rendtartás* tette fel, amely az 1937. február 15-i, 19. számú, Reichsgesetzblattban jelent meg és 1937. július 1-én lép érvénybe (75. §.). Habár ez különböző kívánságokat, például a kizárólagos okiratolási tevékenységre, gondoskodási és ellátási berendezkedésekre, az egész birodalom területére kollegiális szolgálati felügyeletre vonatkozókat, egyelőre még nem is teljesít, a közjegyzőségre vonatkozó törvényhozás egységesítése és a birodalmi közjegyzői kamara és a közjegyzői kamarák beépítése által mégis ezeken a területeken is magában a törvényben megadja egy eredményes további munkának a feltételeit. A törvényt a rövidege (92. szakasz) és világos, határozott nyelvezete jellemzi. Négy részre oszlik, melyek közül az első rész a közjegyző hivatalát (1—43. §.), a második rész a birodalmi közjegyzői kamarát és a közjegyzői kamarákat (44—64. §.), a harmadik rész 9. szakaszban a felügyeletet és a fegyelmi eljárást (65—74. §.), a negyedik rész pedig az átmeneti és zárórendelkezéseket (75—92. §.) tartalmazza.

I. A közjegyző hivatala.

A közjegyzőség fogalom meghatározása, mint azt a mi közjegyzői rendtartás tervezetünk nyújtani nem éppen szerencsés módon megkísérli, éppen olyan kevésbé szerepel itt, mint az összes újabb közjegyzői rendtartásokban (Olaszország és Lengyelország). Az 1. és 2. § az Ausztriában és egyes utódállamokban még érvényben levő közjegyzői rendtartás 1. §-ra emlékeztetnek: „A megelőző jogszolgáltatás területén jogvédők gyanánt, különösen a jogcselekmények tanúsítása céljára, közjegyzők rendeltetnek ki. Közhivatalt viselnek, hivatalos pecséttel rendelkeznek, a vezérhez és a birodalomhoz közjogi hűségviszonyban állanak. Foglalkozásuk nem ipar“.

Közjegyzővé csak olyan birodalmi polgárok nevezhetők ki, akik a bírói hivatalhoz szükséges képességekkel rendelkeznek és kezességet nyújtanak aziránt, hogy az állam érdekében mindenkor nyíltan fellépnek és belső magatartásuk és teljesítményeik alapján közjegyzői hivatalra alkalmasak (3. és 4. §.). Közjegyzővé csak az nevezendő ki, aki magát *egy évi próbaszolgálatnak és három évi „várományosi szolgálatnak“* (Anwärterdienst) alávetette (kötelező helyettesi gyakorlat!). Az ülnök (helyettes) illetményeit a közjegyző fizeti, ha pedig ő nincs abban a helyzetben, akkor a fizetésért a birodalmi közjegyzői kamara kezeskedik. Csak a rendezett jogsegély szükségleteinek megfelelő számú közjegyzőt neveznek ki. A kinevezés főfoglalkozás gyanánt élethossziglani hivatali működésre történik (5—7. §.). A közjegyző nem lehet fizetett tisztviselő és a felügyeleti hatóság hozzájárulása szükséges ahhoz, hogy mellékfoglalkozást díjazás ellenében elvállaljon, az ipari tevékenységhez, ahhoz, hogy keresetre alakult társaságok, szövetkezetek vagy egyéb gazdasági vállalatok vezetésében, felügyelőbizottságában, igazgatóságában vagy egyéb szervében szerepet vállaljon, valamint ilyen vállalatoknak felelőse által való folytatásához is. A közjegyző hivatali körzete a kerületi főtörvényszék területe, hivatali székhelyén kell laknia. A felügyeleti hatóság engedélye nélkül több hivatali helyiséget vagy fogadónapot nem tarthat (8—14. §.). A hivatali körzeten kívül végzett hivatalos cselekmények érvényüket nem veszítik. A kinevezési okirat kikézésbesítése után a közjegyző a törvényszék elnöke előtt esküt tesz, hogy a vezérhez hűséggel fog

viseltetni, a törvényeket meg fogja tartani és hivatalát pártatlanul és lelkiismeretesen fogja ellátni (14. §.). A közjegyző köteles hivatalát esküjéhez hűen a népközösség javára ellátni, hivatalos eseményeit akkor, amikor azokkal nyilvánvalóan meg nem engedett vagy tisztességtelen célokat akarnak elérni, megtagadni, hivatásán belül és kívül magát ahhoz a tisztelethez és bizalomhoz, amely hivatásával szemben megnyilvánul, méltónak mutatni. Azt sem tűrheti, hogy a háznépéhez tartozó valamely családtagja beestelen tevékenységet folytasson. Tanúsítási tevékenységét elegendő alap nélkül meg nem tagadhatja, kivéve azt az esetet, ha ő, vagy egy közeli rokona van érdekelve, ha ő valamelyik érdekeltnek törvényes képviselője vagy képviselőjére jogosult valamely szervnek tagja, vagy valamelyik érdekelttel állandó szolgálati vagy hasonló üzleti viszonyban áll vagy valamelyik érdekelt meghatalmazottja. Ezen szabályok megszegése a hivatalos esemény érvényét általában nem érinti. A közjegyző hivatásának teljesítésétől elfogultság miatt is tartózkodhat. Ha a közjegyző az ügy érdekeltjei valamelyikének érdekében mint törvényes képviselő vagy meghatalmazott korábban eljár, úgy ténykedésének megkezdése előtt kérdezze meg a jelenlevő érdekeltet, hogy közreműködése ellen kifogást nem emelnek-e. Amennyiben ez a kifogásolás nem történik meg azonnal, úgy azt nem kell figyelembe venni (15—17. §.). A közjegyző eljárásáért díjazásban részesül; csak abban az esetben, ha a közvetlenül érdekelt valamelyikének a szegényjogot meg kellene adni, kell a közjegyzőnek okiratolási tevékenységét egyelőre díjmentesen teljesítenie. A közjegyző és alkalmazottai titoktartásra vannak kötelezve, amely alól őt az érdekelt felmenthetik, ha pedig valamelyik érdekelt meghalt, a felügyeleti hatóság. A titoktartási kötelességre vonatkozólag felmerült kétség esetén ugyancsak a felügyeleti hatóság határoz (18—19. §.). Nagyon célszerűnek látszik a 20. §. azon rendelkezése, hogy a közjegyző könyvei- és lajstromaira, az okiratok kezelésére és a címtáblára vonatkozó közelebbi előírásokat a birodalmi igazságügyminiszter állapítja meg, akinek azokat a hivatalos lapokat is meg kell állapítania, melyeket a közjegyzőknek járattatni kell. Ezáltal eszik a törvényben az alaki előírások egy egész tömege amelyek a mindenkori viszonyokhoz hozzáidomíttatnak és amelyek igazságügyminiszteri rendelet útján könnyen megváltoztathatók. Ha a közjegyző hivatali kötelességét valakivel szemben szándékosan vagy

hanyagságból megszegi, a kárt, esetleg az ülnökkel (helyettes) együtt, meg kell térítenie. A közjegyző és az ülnök közötti viszonyban a kárt egyedül az ülnöknek kell viselnie, ha azt ő maga okozta (20. és 21. §.). A közjegyzők hatásköre kiterjed mindenemű tanúsítások eszközzésére, aláírások, kézjegyek és másolatok hitelesítésére, különösen közgyűlési határozatok tanúsítására, sorsolások eszközzésére, vagyonleltárak felvételére, hivatalos pecsét alkalmazására és eltávolítására, váltók óvatolására, nyilatkozatok, valamint egyéb általuk hivatalosan tapasztalt tények igazolására, engedményezések elfogadására, részjelzálogok és résztelekadóslevelek kiállítására, hagyaték vagy vagyonközösségi vagyon megosztásának a különleges előírások szerint való eszközzésére, önkéntes árverések foganatosítására. Ingó dolgokat csak akkor árverezzenek, ha erre ingatlanok elárverezése vagy a közjegyző által tanúsított vagy eszközölt vagyonmegosztás okot szolgáltat. A közjegyzők hatásköre kiterjed a valamely tanúsításnál vagy aláírás-hitelesítésnél érdekelt képviselői jogosultságának tanúsítására, amennyiben a képviselői jogosultság a cégjegyzékben vagy hasonló jegyzékben szereplő bejegyzésből kitűnik. A tanúsításnak ugyanolyan bizonyító ereje van, mint a cégbíróság által kiállított bizonyítványnak. Ezáltal egy nálunk gyakori vitatárgy eldöntést nyert. A tanúsítás feltétele az, hogy a közjegyző előbb a jegyzéket vagy annak hiteles másolatát betekintette. A jegyzék betekintésének vagy pedig a másolat kiállításának napját a közjegyzőnek a tanúsításban meg kell említenie. Eskü kivételére, eskü alatti kihallgatásra a közjegyzők csak akkor jogosultak, ha az esküre vagy az eskü alatti kihallgatásra valamely idegen állam joga, vagy valamely külföldi hatóság határozata alapján, vagy egyébként jogoknak megállapítása céljából külföldön szükség van. Esküt pótló nyilatkozatokat a közjegyzők mindazokban az esetekben felvehetnek, amelyekben tényállítást vagy vallomást valamely hatóság vagy hivatal előtt valószínűsíteni kell. A közjegyzők a hivatalos eljárás során alkalmazott tolmácsokat megeskethetik.

(Folytatjuk)

A telepítési törvény végrehajtási rendelettervezete.

A telepítésről és más földbirtokpolitikai intézkedésekről szóló 1936. XXVII. t.-c. végrehajtási rendeletének földművelésügyi előadói tervezetét az igazságügyminiszter T. 553/69. szám alatt azzal a felhívással küldte meg az érdekelt szaktestületeknek s ezek között a kir. közjegyzői kamaráknak is, hogy arra vonatkozó véleményüket záros határidőn belül terjesszék fel.

A budapesti kir. közjegyzői kamara ez évi május hó 11. napján *Lázár* Ferenc dr. felsőházi tag elnöklete alatt tartott ülésén foglalkozott a tervezettel s felterjesztésre egyhangúlag elfogadta a *Krenner* Zoltán dr. választmányi tagtól szerkesztett alábbi előadói javaslatot.

„A budapesti királyi közjegyzői kamara részletes észrevételeinek megtétele előtt felhívja Nagyméltóságod figyelmét, hogy a vitézi telek, az oszthatatlan családi birtok és a hitbizományi kisbirtokok intézménye már eddig is nemesak az ingatlanok bizonyos viszonyok között és bizonyos mértékig szükséges és kívánatos kötöttségét, az ingatlanok céljától való elvonásának és felaprózásának megszüntetését, hanem a köztörvényi öröklés teljes kizárását s a családon belül előre meghatározott rendben következő egyéni kizárólagos utódlást, az örökösársak eddig törvényes jogszabályokon nyugvó kielégítési kötelezettségének kizárását eredményezi. Ezek az intézkedések a magyar öröklési jog alaptételeit intézményesen áttörlik. Szükséges volna tehát a leg-rövidebb időn belül speciális agrár örökösödési rendelkezéseket tenni és az örökösödési eljárást időszerűen átalakítani, illetve a Tft. 54. §-ával az örökösödési eljárást összhangbahozni. Ez a szakasz a Tft. törvény rendelkezései alapján alakított birtokok elidegenítését megterhelését, megosztását, vagy egyesítését bizonyos időtartamon belül korlátokhoz köti és az örökösödés útján való, nem kívánatos, széttagozódást állami visszavásárlási jog gyakorlása útján megelőzi. Ezeket az intézkedéseket a mai anyagi jogszabályokkal és eljárási rendelkezésekkel megoldani nem lehet.

felhívja továbbá Nagyméltóságod figyelmét arra, hogy a rendelettervezet a községi előljárásságoknak és jegyzőknek széles, diskrecionális, hatáskört biztosít és felruhazza őket — immár törvényesen — a névaláírások valódiságának tanúsítási jogkörrel, ezzel a pozitív intézkedésekkel, valamint azzal, hogy a köz-

jegyzői közreműködéseket arra való lehetőség dacára igénybe nem veszi, a közjegyzők működési területét csökkenti.

Ezen két általános megjegyzés után a rendelettervezetről a kamara a részletes észrevételeket a következőkben terjeszti elő:

A közjegyzői hatáskört közvetlenül érintik a Tft.-nek azok az intézkedései, melyek a birtokszerző halála esetére vonatkoznak. A Tft. szerint a birtokszerző, vagy haszonbérlő, vagy olyan tulajdonos, kinek ingatlana a különleges jogi minőségre vonatkozó telekkönyvi feljegyzés hatálya alatt áll, vagy végül olyan tulajdonos, aki a birtok tulajdonát már megszerezte és ingatlanára a különleges jogi minőségre vonatkozó telekkönyvi feljegyzés hatálya megszűnt. Utóbbira az öröklési jog rendes szabályai érvényesülnek ugyan, de mert az ily birtokszerző hagyatékára az Öe. 4. §-a szerint az örökösödési eljárást hivatalból kell megindítani, ellentmondás az, hogy a birtokszerzők másik két kategóriájára az örökösödési eljárás nem kötelező. A hitbizományi kisbirtokokról szóló törvény hatálybalépéséről kiadott 44000/1936. I. M. számú rendelet 153. §. hasonlósága szerint, ha a Tft. szerinti birtokszerzők bármelyike meghal, az örökösödési eljárást — véleményünk szerint — hivatalból kell megindítani s azzal kapcsolatban kell tárgyalni a birtokszerzőnek egyéb vagyonában beálló utódlást. Ezekben az ügyekben örökösödési bizonyítványt kiadni egyáltalában nem lehet. Az örökösödési — utódlási — eljárás annak a kérdésnek perenkívüli úton tisztázására irányul, hogy a birtokszerző a Tft. által kedvezményezetttek melyik csoportjába tartozik, haszonbérlés esetében az örökösök közül ki alkalmas a haszonbérlés folytatására, ha a haszonbérlést az örökösök egyike sem folytathatja, milyen igényük van az örökösöknek (beruházás, más költségek stb.), — tulajdonjogot még nem szerzett birtokszerző halála esetén állami visszavásárlás történjen-e, vagy a birtok akár adás-vétel, akár haszonbérlési szerződés alapján valamelyik örökösnek juttatható-e, lehet-e az örökösök között a birtok megosztása nélkül egyezséget létesíteni, ennek megkönnyítésére a telepítési alaptól igényelhető-e kölcsön, a kielégítést igénylő örökösnek nem kellene-e más kisbirtokot juttatni, a vételár fizetési kötelezettséget ki vállalja át, hogy osztandó fel a már lefizetett és visszatérítendő vételár, az örökös az örökösársakat miképpen elégítse ki, — továbbá az Öe. során — a kimozdítás esetére szóló szabályok szerint a birtokszerző jogutódaival kellene az elszámolást megejteni.

Ebben az eljárásban az Öe.-ra nézve fennálló jogszabályokat kell megfelelően alkalmazni a Tft. rendelkezései figyelembe vételével s ennek megfelelően a községi előljárással soronkívül köteles beküldeni az Öe.-ra illetékes közjegyzőnek a halálestefelvételt azzal, hogy az örökhagyó birtokszerző-e, illetőleg, hogy azoknak melyik kategóriájába tartozott. A közjegyző a 11.000/1928. I. M. számú rendelet 61. §-a alapján tartozik a halálestefelvételben megnevezett örökösöket, vagy azok egyikét, illetőleg örökhagyó özvegyét megidézni s velük megállapítani a rendelettervezet századik szakasz második bekezdésében említett adatokat, haszonbérlet, birtokszerző halála esetében — az örökhagyó esetleges rendelkezéseit figyelembe véve — azt, hogy a haszonbérleti viszony az örökhagyó melyik örökösével, vagy közeli rokonával folytatassék, adás-vételi szerződés alapján birtokban volt birtokszerző halála esetében azt, hogy a birtokot minő feltételek mellett ki vegye át.

A közjegyző az általa eszközölt meghallgatásról készített jegyzőkönyvet haladéktalanul felterjeszti a Fm.-hez. A rendelettervezet 155. §-a szerint ezek az eljárások a községi előljárással hatáskörébe tartoznak, ami a felmerülő kérdéseknek a jogutódlással kapcsolatos bonyolultságára való tekintettel csakis az egyéb jogutódlási kérdésekben is eljáró — szakértő — közjegyzőkre bízható megnyugvással.

A Fm. a közjegyző által felvett jegyzőkönyvre nyilatkozatot ad, melyben vagy kifejezetten lemond a visszavásárlási jog gyakorlásáról, vagy a királyi közjegyzőt értesíti, hogy a visszavásárlási jogot gyakorolja s a visszavásárlási ár megállapítása iránti eljárást folyamatba teszi.

A rendelettervezet 108. §. második bekezdésével összhangban az áll, hogy az érdekeltek a panaszt a közjegyzőnél is benyújthatják s ez esetben a panasz benyújtásának idejéül az a nap számít, melyet a közjegyző a panasz hozzá történt érkezési napjául megjelöl. A közjegyző a panaszt haladéktalanul a Fm.-hez terjeszti fel.

A visszavásárlásnak megegyezéssel, vagy a panasz folytán bírói határozattal megállapított ára képez ez esetben hagyatékot, melyet a Fm. közjegyzői letétbe helyez.

Az örökhagyó birtokszerző halála esetére a rendelettervezet 107. §. akként volna módosítandó, hogy a Fm. a hagyatéki tárgyalás napjáról értesítendő, ha a hagyatéki tárgyaláson nem

képviselteti magát, úgy az összes iratok hozzá jóváhagyás végett felterjesztendők. Amíg a Fm. a visszavásárlási jog gyakorlása, vagy az arról való lemondás tekintetében nem nyilatkozik, illetőleg amíg az egyezség létre nem jön, vagy annak meghiusítása meg nem állapított, az iratokat nem kell sem a gyámhatósághoz, sem a bírósághoz beterjeszteni. A visszaváltás és a visszaváltási ár jogerős megállapításáig az Öe.-t befejezni nem lehet.

A 109. §. szerinti jelzálogjoggal biztosított hitelező követelésével terhelt visszavásárlási ár nem a telekkönyvi hatóságnál helyezendő letétbe, hanem a közjegyzőnél, hiszen a hitelező a hagyatéki tárgyalásra megidézhető és követelésének rendezése tekintetében vagy egyezség, vagy a törvény rendes útjára való utasítás következik be.

A birtokszerző halála esetére szükséges fontos rendelkezésekkel egyenrangúak a Tft.-nek azok a határozatai, melyek az átengedésre kijelölt ingatlanok értékének és a visszaváltási árának megállapítására vonatkoznak. A közjegyzői kamara régi sérelme, melynek orvoslását a közjegyzői rendtartás reformtervezetében már provideálja, hogy az önkéntes bírói becslés tárgyában kiadott és érvényben lévő 42.700/1914, — 27.000/1930, — 35.000/1931. I. M. számú rendeletek és az 1930 :XXXIV. t.-e. 80. §. akként módosíttassék, hogy az ingatlanok becslését királyi közjegyző tanúsítsa. A Tft. szerint átengedésre kijelölt ingatlanok valóságos és teljes becsértékét, az azokon lévő épületek és építmények értékét a Tft. szerint a Fm. állapítja meg. A rendelettervezetbe felveendő lenne azon intézkedés, mely szerint a becslés közjegyzői tanúsítás mellett eszközöndő. Az átvételi árnak, — mely a birtokszerzővel szemben vételár, a jogutódok javára (és pedig úgy az átvételre kötelezett, mint a birtokszerző jogutódai javára) a háramlás szempontjából fontos beszámítási érték lesz — szabatos és közhitelű tanúsítása a törvény célja megvalósulásának egyik legfontosabb biztosítéka. A forgalmi hozadéki, vagy valóságos és teljes becsérték közjegyzői tanúsítás melletti meghatározása esetén a panaszos eljárás is megrövidül, a rendelet megfelelően akként módosul, hogy a közjegyzői tanúsítvány kézbesítésétől kezdődik a panasz benyújtásának ideje, mely a közjegyzőnél is benyújtható.

Az átengedésre kijelölt ingatlanért járó ellenszolgáltatás (kártalanítási összeg), illetőleg a kártalanítási összeg részlete, valamint a fentiek szerint a visszaváltási ár az ingatlan fekvése

szerint illetékes közjegyzőhöz helyezendő létbe, aki azt az árverési vételár felosztásának szabályai és a Tft. 32. és következő, valamint a 60. és 61. szakaszok figyelembe vételével osztja fel; a legegyszerűbb és a leggyorsabb megoldás ezen módjával a rendlettervezet kiegészítendő lenne.

A törvény 17. §-a szerint az érdekelt tulajdonos, haszonélvező, vagy javadalmas a Fm.-től tanusítványt kérhet arról, hogy birtoka a törvény céljára felhasználva nem lesz és hogy az átengedésre kötelezés feltételei nem állanak fenn; ha a Fm. a kérelem tárgyában egy év alatt nem határoz, a tanusítványt az ingatlan fekvése szerint illetékes ítélőtábla adja ki. Minthogy az ingatlan elidegenítése, vagy megterhelése szempontjából nemcsak e tény tanusítása, hanem az is fontos, hogy a tanusítvány kiadása iránti kérelem benyújtásának időpontja megállapítható legyen, a kamara helyesnek tartaná, ha az érdekelt tulajdonos, haszonélvező, vagy javadalmas jogosítva lenne a tanusítvány kiállítása iránti kérelmet közjegyzői közbenjöttel tanusítani olyképen, hogy a közjegyző tanusítványt ad arról, hogy a pontosan meghatározott szövegű kérelem mikor lett elküldve s hogy az elküldéstől számított egy esztendő alatt a Fm. nem nyilatkozott s a közjegyzőnek e tényekről kiadott tanusítványa alapján az ingatlan a Tft. értelmében megállapított korlátozása megszűnt, illetőleg fenn nem áll. Mindenesetre azonban a rendelet 33. §-a kiegészítendő azzal, hogy a tanusítváni kérelem közjegyző előtt is előterjeszthető a fentebb említett közléssel kapcsolatban.

Ezzel a kiegészítéssel kapcsolatos lenne a rendlettervezet 48. §. megfelelő módosítása; ha olyan körülmények merülnek fel, melyek folytán az átengedésre kötelezett megkereső valószínűsíti, hogy a Fm. az átengedésre kötelezéstől eláll, erre vonatkozó nyilatkozat megtételére a közjegyző felhívhatja a Fm.-et azzal, hogyha a közlés kézbesítésétől számított 30 nap alatt nem nyilatkozik, úgy tekintendő, mint aki az átengedésre-kötelezéstől eláll s e tanusítvány alapján a jogi megkötöttség telekkönyvi feljegyzése törölhető.

A Tft. végrehajtása során tett egyes intézkedések ellen beadható s a királyi Itélőtábla hatáskörébe utalt panasszal kapcsolatban a kamarának a fentebb már előterjesztett észrevételei vannak, nevezetesen, hogy a közjegyzők közreműködése az átengedésre kötelezés iránti eljárásban, a Tft. céljára felhasználható ingatlanok szerzésére irányuló előkészítő intézkedések során, az át-

engedésre kijelölt ingatlanok tulajdonának megszerzése iránti eljárásban s különösen a birtokszerző halála esetére kötelezően folyamatba teendő Öe. folyamán biztosítandó és ennek megfelelően azon esetekben, melyekben a közjegyző közreműködött, a panasz nála is benyújtható.

Az átengedésre kötelezés útján megszerzett ingatlanokat az Országos Földhitelintézet veszi tulajdonba és birtokba; s az ingatlant jelzálogjog, vagy más, a megváltási árnak a tulajdonos kezéhez leendő kifizetését akadályozó jog terheli, úgy a vételár — mint már fentebb előterjesztettük — a közjegyzőhöz lenne létbe helyezendő. Ennek megfelelően volnának módosítandók a rendelet tervezet 51—57. §-ai. A bíróság folytonosan hangoztatott tehermentesítése érdekén felül azért is tartjuk helyesebbnek az egész perenkívüli eljárásnak a közjegyzői hatáskörbe utalását, mert az 1927 :XXXV. t.-c. 38. §. második bekezdésében biztosított jog érvényesítése, a követelés tekintetében öröklés, vagy élők közötti jogügylet folytán beállott jogutódlás figyelembe vétele a közjegyző közbenjötté mellett az érdekelték előnyére könnyebben eszközölhető.

Az ingatlanok felhasználásával kapcsolatos teendők közül a rendelet szerint a községi előljáróság hatáskörébe van utalva az egyes birtokszerzők megidézése és megmagyarázása mindazoknak a feltételeknek, melyek a birtokszerzőt az ingatlan szabad használatában megkötik és felvilágosítás azokról a következményekről, melyeknek eredménye a kimozdítás, visszavásárlás lehet. Ezzel kapcsolatban a birtokszerzőnek el kell magyarázni az öröklés törvényes rendjének megváltozását, át kell vinni a kisbirtokosok körébe azokat a szabályokat, melyeknek betartásával egy kiváltásos és a konzervativizmus támaszául szolgáló réteg megteremthető, az elidegenítés és megterhelés tilalmának perpetuálásáról kell felvilágosítani s meg kell magyarázni, hogy az örökösársak kielégítése miképen fog történni. Minderre nem alkalmas a községi előljáróság. Ez csak jogászi feladat lehet. És mert a rendelet-tervezet e szakasza a községi előljáróságra bizza a szerződési példányokon a birtokszerző aláírása valódiságának a tanusítását, aminek a községi előljáróság hatáskörébe utalása ellen tiltakozunk is, helyesebbnek tartjuk, ha az aláírások valódiságának tanusítását erre jogosult közjegyző eszközli s ezzel kapcsolatban a most említett felvilágosító, magyarázó és oktató munkát is teljesíti.

Ezeknek az észrevételeknek figyelembe vételét tisztelettel kérjük azzal, hogy az örökösödési eljárás körébe tartozó rendelkezések hagyassanak ki a rendelet tervezetből s e multhatatlanul szükséges intézkedések tárgyában külön rendeletet méltóztassék kibocsátani“.

* * *

A pécsi kir. közjegyzői kamara *Angyal Béla* dr. elnök elnöklété alatt ez évi április hó 25. napján tartott választmányi ülést, amelynek szintén egyik tárgya volt a rendelet tervezet véleményezése.

Az igazságügyminiszterhez felterjesztett vélemény szerint mindenekelőtt a 16. szakasznak (2) bekezdése olyként lenne módosítandó, hogyha az érdekelt birtokos nem személyesen jár el és meghatalmazottja nem ügyvéd, akkor a meghatalmazottnak a megbízását közjegyzőileg hitelesített aláírással ellátott meghatalmazással kelljen igazolnia.

A 39. rendeletszakasz akként leendő módosítását javasolja a kamara, hogy mondassék ki, miszerint a postán elküldött panasz beadása napjának a panasz postára adásának napja az irányadó.

A 40. §-nál javasolják, hogy a Polgári perrendtartás rendelkezésének megfelelően a panasz visszautasításának kérdésében ne a földmívelésügyi miniszter, hanem a kir. ítélőtábla határozzon.

A 41. rendeletszakaszt olyképen tartják módosítandónak, hogy az összes iratok legyenek a kir. ítélőtáblához felterjesztendők s ha a miniszternek bizonyos iratokra a további eljárás céljára szüksége van, azokat vagy másolatban tartsa vissza, vagy már az iratok felterjesztése alkalmával a bíróságtól kérje vissza. A bíróság azonban csak akkor legyen köteles a visszakért iratokat a miniszternek elküldeni, ha azok szerinte a saját eljárása (panasz eljárás) folyamán nélkülözhetők.

A 81. §-nál javasolják, hogyha a birtokszerzők nem ügyvédet bíznak meg képviselőjükkel, meghatalmazottjuknak közjegyzőileg hitelesített meghatalmazással kellene ellátva lennie.

A 82. §. (2) bekezdésének módosítását javasolják olyképp, hogy az adásvételi szerződések kir. közjegyző előtt legyenek a felek által aláírandók, aki az eltéréseket és az okirat értelmét is a feleknek megmagyarázni legyen köteles.

Ennek a javasolt módosításnak indoka a kamara szerint az, hogy a magánjogi tényeknek közhitelesítő tanusítása kifejezetten a kir. közjegyző feladata. Ezt a hatáskört a községi előljárásságra reáruházni veszélyes, de nem is indokolt. Ha az állam a közjegy-

zői intézmény felállításával a magánjogi vonatkozású tényeknek közhitelesítő tanusítását a legmagasabb jogi képzettséggel bíró kir. közjegyzőre óhajtotta bízni, mert csak benne látta a szükséges garanciát, akkor ellentétbe kerül önmagával, amikor a bizonyos esetekben a legkisebb jogi képzettséggel bíró szervére bízva ugyanezen tényeknek tanusítását, sajnos immár számos precedens teremtve — következetesen. Mi, akiknek kezén naponta megfordulnak azok az okiratok, melyeket a községi jegyzők és körjegyzők szerkesztenek, joggal vonjuk kétségbe a községi előljárásságnak végeredményben ezen jegyzők tudásán megforduló képességét tekintetben, hogy ők a sokszor csak szemre jelentéktelennek látszó, valójában azonban igen jelentékeny és fontos „eltéréseknek“ megmagyarázására alkalmasak.

Ma már a falusi népünk nem él a világtól elzárkózva falujában, hanem úgyszólván hétről-hétre bemegy a városba, vagy a járási székhelyre. Nem ütközik tehát semmi nehézségbe, hogy az adásvételi szerződések kir. közjegyző előtt kerüljenek aláírásra, aki az okiratok tartalmát és jogi következményét is a felek előtt feltárva, ezzel későbbi pereknek veszi elejét.

A 105. szakasz szövegén olyirányú módosítást véleményez a kamara, hogyha valamelyik birtokszerző meghal, a községi előljárásság (halálesetfelvétel közeg) köteles legyen a halálesetfelvételnek az illetékes kir. közjegyzőhöz leendő beküldésével egyidejűleg annak egyik példányát a földmívelésügyi miniszternek is beküldeni, kivéve, ha az örökhagyó az ingatlan telekkönyvi tulajdonosa volt és a birtok különleges jogi minőségére vonatkozó feljegyzés (Tft. 54. §.) hatálya már megszűnt.

A kir. közjegyző a hozzá beérkezett halálesetfelvételt a fentiek szempontjából haladéktalanul megvizsgálja, a birtokszerző halála esetében az örökösödési eljárást hivatalból megindítja, figyelemmel az örökhagyó esetleges rendelkezésére —, beszerzi a 100. §. 2. bekezdésében említett adatokat, a felek személyes meghallgatása alapján megállapítja, hogy van-e kilátás a hagyatéki osztály békés létesítésére és ha igen, minő rendezés várható s minderről a földmívelésügyi miniszternek nyomban jelentést tesz; elrendeli a hagyaték leltározását s azután az érdekeltek meghallgatása után javaslatot tesz arra nézve, hogy a haszonbérleti viszony az örökhagyó melyik örökösével vagy más közeli rokonával folytattassék, adásvételi szerződés alapján birtokban volt birtokszerző halála esetén arra nézve is, hogy a birtokot minő fel-

tételek mellett ki vegye át. Általában a hagyatéki eljárásra illetékes kir. közjegyző köteles ugyanezen birtokviszonyokat, valamint az örökhatározó egyéb természetű vagyona vonatkozó kérdéseket is az örökhatározási eljárásra vonatkozólag érvényben levő törvények és rendeletekben előírt szabályok értelmében rendezni s a jelen szakaszban érintett esetekben az összes iratokat a földművelésügyi miniszterhez hozzájárulás végett felterjeszteni.

Ezt a módosítást azzal indokolják, hogy a kamara egyrészt elvi szempontból, de másrészt a gyakorlati kivitelre való tekintettel is nem tartja helyesnek a rendelettervezet 105. §-ban foglalt rendelkezéseket. Elvi szempontból azért, mert a birtokszerző halála esetén szükségessé vált teendők tulajdonképpen csak a hagyatéki eljárás keretében tartoznak s csakis ott rendezendők a birtokszerzőre vonatkozó különleges szabályok figyelembe vételével éppen úgy, mint az az egyházi személyek vagyonában, a vitézi telek tulajdonosánál stb. is történik.

Miután pedig az örökhatározási eljárás kizárólag a kir. járásbírók, illetve a kir. közjegyzők hatáskörébe tartozik, a kamara elvi szempontból helyteleníti, hogy a közjegyzői hatáskört a kir. közjegyző és a községi előjáróság között — a községi előjáróságnak előzetes hagyaték tárgyalási kísérletével (105. §. 2. bekezdés utolsó mondata) — megosztani kívánja.

Gyakorlati szempontból teljesen szükségtelen, hogy a községi előjáróság a birtokszerző elhalálozása esetén külön jelentse a földművelésügyi miniszternek, mert a halálesetfelvételben minden adat bentfoglaltatnak. Tapasztalatból tudjuk, hogy a községi előjáróság által szolgáltatott adatok sokszor hiányosak, tévesek s így szükségesnek mutatkozik azoknak a kir. közjegyző által a rendes eljárás során is előírt felülvizsgálata.

A további teendők ellátását ugyancsak gyakorlati szempontból is csak a hagyatékot tárgyaló kir. közjegyző végezheti eredményesen, mert a községi előjáróságnak egyrészt nem állnak rendelkezésére a szükséges adatok, mert hiszen a végrendelet, egyéb az osztály megejtésére fontossággal bíró iratok, más községbeli leltárok a kir. közjegyzőhöz futnak be. Így csakis a kir. közjegyző láthatja teljesen tisztán az ügyet. Másrészt elképzelhetetlen, hogy a jogban járatlan és a magánjogi viták eldöntéséhez nem értő községi előjáróság a hagyaték mintegy előzetes tárgyalására, a felek akaratának kipuhítására és helyes irányba terelésére képes legyen. Az ő közreműködésének nem az

lesz a következménye, hogy a felek között megfelelő egyezség jön létre, hanem az, hogy olyan nem kívánatos egyezségek és megállapodások keletkeznek, melyek elvágják az útját és lehetőségét annak, hogy később a hagyatéki eljárás során a kir. közjegyző előtt az ügy valamennyi fél javára és megelégedésére elintéztessék. Helytelen felvilágosítások, jogi járatlanságból és tudatlanságból folyó tanácsok számos pernek és vizálynak a magvát fogják elhinteni, s amellet a végén a felek maguk sem fogják tudni, vajjon a községi előjáróság előtti, vagy a kir. közjegyző előtti eljárás-e az igazi és végérvényes eljárás. Nem is szólnunk arról, hogy minden ilyen, ugyanazon ügyben két helyen folyó eljárás valamelyik fél tekintélyének esorbulásával jár, mert a felek hamar rájönnek arra, hogy kétféle igazság és jog nem lehet s vagy az előjáróságnak, vagy a kir. közjegyzőnek kell igazának lenni. Hogy kinek a tekintélye fog csorbulni az azonos ügyben két forum előtt folyó eljárás során, azt előre megmondani nem lehet, de bármelyiké csorbul, az egyaránt káros és mindenképpen elkerülendő.

Végül még figyelembe veendő az is, hogy az ilyen kettős eljárás az érdekelteket felesleges költségekkel is fogja terhelni, mert a kir. közjegyzőt a hagyatéki eljárás során amúgy is megillető díjakon felül a községi s körjegyzők ezen különös eljárásért külön díjakat fognak igényelni.

A kamara véleményében előterjesztett további módosítások: 106. §-hoz: mondassék ki, hogy az örökhatározónak járó összeg mindenképpen az illetékes kir. közjegyzőnél helyeztessék hagyatéki letétbe; a 110. §-hoz: a szakasznak (2) bekezdését méltóztassék olyképpen módosítani, hogy a visszavásárlás fejében járó összeget a miniszter kir. közjegyzői hagyatéki letétbe helyezni legyen köteles; a 144. §-hoz: a szakasz nyilván visszaéléseknek kívánja elejét venni, nehogy visszakeltezett okiratokkal lehessen a törvény rendelkezéseit kijátszani. Kivétel volna teendő a közokiratok és a közjegyzőileg hitelesített magánokiratokra nézve, melyekkel szemben ez a veszély nem áll fenn. Végül a tervezet 156. §-ával kapcsolatosan megjegyzi a kamara, hogy a tervezet azonos hatáskörrel ruházza fel a városok polgármestereit és a községi előjáróságokat. Mindazok a szempontok, melyek a községi előjáróságnak a kir. közjegyzői funkciókba való beavatkozását helytelenítik, a városok polgármestereivel szemben is fennállanak. Ami az ő joghoz való hozzáértésüket illeti, azt kifogásolni

ugyan nem lehet, de erősen kifogásolható, hogy városok ügyeit intéző legfőbb hivatalnoknak ideje fecséreltessék el aláírások hitelesítésével és okiratok megmagyarázásával s hagyatéki tárgyalásszerű kísérletezésekkel. Ha pedig ezt a funkciót helyettük, de az ő nevükben kevésbé hozzáértők végzik, akkor mindaz, amit a községi előjáróságok ellen felhoztunk, ezen egyénekekkel szemben még csak fokozottabb mértékben áll fenn.

* * *

A rendelettervezetre a többi kamarák is megtették és az igazságügyminiszterhez felterjesztették észrevételeiket. Ezekkel az általános jogszolgáltatási és közjegyzői nézőpontokból helyes észrevételekkel a magunk részéről indokolatlannak tartjuk tovább is részletesen foglalkozni. A kamarák véleményével megegyezően azonban szükségesnek találjuk nyomatékosan hangsúlyozni, hogy *a rendelettervezetnek általánosságban minden olyan intézkedése, amely a községi előjáróságok, helyesebben a községi jegyzők hatáskörébe magánjogi vonatkozású teendőket kíván utalni s amelyek minden elfogadható indok nélkül újabb hitelesítési jogkörrel kívánja őket felruházni, feltétlenül módosítandó.* A jegyzői magánmunkálkodás a magyar jogszolgáltatást ezen a területen annyira diszkreditálta, a feleknek olyan súlyos károsodásával járt és jár, hogy valóban méltó csodálkozásunkat válthatja ki, hogy szakörök nemhogy annak megszüntetésén munkálkodnának, hanem ellenkezően minduntalan ilyen kiterjesztési kísérletekkel állnak elő. Másfelől pedig a hitelesítési teendők intézményesen közjegyzői hatáskörbe vannak utalva, s így valóban semmi szükségét sem látjuk annak, hogy — különösen a községi jegyzők személyében — pótközjegyzők létesíttessenek.

Közlemények.

Kamaraközi értekezlet. *Lázár* Ferenc dr. felsőházi tag a budapesti kir. közjegyzői kamara elnöke május hó 28. napjára Budapestre, a budapesti kamara hivatalos helyiségébe kamaraközi értekezletet hívott egybe, amelyen az egybehívó elnökön kívül megjelentek: *Barcs* Ernő dr., *Fekete* László dr., *Hanny* Tódor dr., *Holitscher* Szigfrid dr., *Kovách* Dénes dr., *Kőrössy* Bertalan dr., *Mike* Imre dr., *Szemerjay-Petrán* Tibor dr. és *Tarján*

Béla dr. kir. közjegyzők. A kamaraközi értekezlet előadója volt *Barcs* Ernő dr. a budapesti kamara főtitkára, aki az igazságügyminiszter 4835/1937. számú rendeletével megküldött, a hitbizományi ügyekben felszámítható kir. közjegyzői díjak szabályozása tárgyában készített rendelet-tervezetre vonatkozó észrevételeket terjesztette részletesen elő és pedig a budapesti és a debreceni kir. közjegyzői kamarák idevonatkozó véleményes felterjesztéseinek tervezetei alapján. Az előadó a rendelet-tervezet egyes szakaszait s az erre vonatkozó észrevételeket részletesen ismertette s a kamaraközi értekezlet a kitünő alapossággal és nagy szakszerűséggel megszerkesztett előadói tervezetet egyhangulag elfogadta s ennek alapján mint a közjegyzői kar egységes véleményét az igazságügyminiszterhez felterjeszteni rendelte.

Ugyancsak *Barcs* Ernő dr. volt az előadója annak a felterjesztési tervezetnek, amelyet *Gallus* Sándor dr. soproni kir. közjegyző a vagyonszállás földék telekkönyvi rendezésének szükségessége tárgyában a szombathelyi kamarához intézett s amelyet a szombathelyi kamara egységes állásfoglalása érdekében a kamaraközi értekezlethez továbbított. A vagyonszállás földék ugyanis az igényjogosultak nevére jelenleg még át nem iratnak. Az igényjogosultak időközi elhalálása következtében a hagyatéki tárgyalások alkalmával a tulajdonjognak az örökösök javára való bekebelezése tárgyában intézkedés nem történhet s az átadás is csupán telekkönyvön kívül foganatosítható. A 75201/1928. I. M. rendelet 11. és 12. §-a a telekkönyvi betétek B. és C. lapjainak rendezésével intézkedik ugyan, végleges rendezés azonban még nincs. Bár a most hivatkozott rendelet szakasz szerint a tulajdonjog a pénzügyi hatóság megkeresése alapján bejegyezhető, ezzel szemben azonban a pénzügyminiszter 1600/1929. számú rendelete 24. § 1. és 2. bekezdéseiben akként intézkedik, hogy a pénzügyigazgatóságok a tulajdonjog bekebelezését csak akkor kérelmezhetik, ha az igazságügyminiszter erre nézve új rendelkezést ad ki. Ezt az újabb rendeletet azonban az igazságügyminiszter mindeztideig ki nem bocsátotta. Ennek a helyzetnek a következménye az, hogy a vagyonszállás földékre vonatkozó betétek B. és C. lapjain a széljegyzések olyan tömege keletkezik, hogy ezek alapján a telekkönyvi állapot végleges rendezése aligha foganatosítható, legfeljebb helyszíni tárgyalásokkal és tényleges birtoklás alapján való eljárással. A kamaraközi értekezlet *Lázár* Ferenc dr. indítványára egyhangulag kimondta,

hogy a vagyonváltság földek tekintetében fennálló telekkönyvi helyzetet a jogbiztonsággal és a telekkönyv nyilvánkönyvi jellegével összeférhetőnek sehogys tartja, s ennek a súlyos veszélyeket és károsodást magában rejtő helyzetnek mielőbbi megszüntetése tárgyában az igazságügyminiszterhez Gallus Sándor dr. indítványának szellemében sürgős felterjesztést intéz.

Az értekezleten még több, a közjegyzői gyakorlatot érintő kérdéseket beszéltek meg.

Halálozás. *Sarló Vendel* dr. abaujszántói kir. közjegyző ez évi május hó 24. napján Budapesten elhalálozott. Temetése Abaujszántón, május hó 27. napján ment végbe, a község és a járás közönségének nagy részvéte mellett. *Sarló Vendel* dr. a közjegyzői pályán való működését mint helyettes kezdte meg s több évi helyettesi működés után 1895-ben nevezték ki Abaujszántóra kir. közjegyzővé. Ezen az egy székhelyen működött 42 éven át s becsületes, korrekt közjegyzői működése a kartársak előtt példát mutató volt s úgy ezzel, mint társadalmi és közéleti tevékenységével a régi nagy Abauj-Torna vármegye s később a megeseonkított kis megyéje társadalmának igaz tiszteletét és rokonszenvét méltán érdemelte ki. Elhalálozásáról a debreceni kir. közjegyzői kamara az alábbi gyászjelentésben emlékezett meg:

„A debreceni Kir. Közjegyzői Kamara és a területén működő kir. közjegyzők mély fájdalommal jelentik, hogy nagyra-becsült és szeretett Kartársuk, *Dr. Sarló Vendel* abaujszántói kir. közjegyző, a Kamara korban és működési idő tekintetében legidősebb tagja, folyó hó 24-ik napján meghalt. — A megboldogult 6 éven át mint közjegyző jelölt és helyettes, 41 és fél éven át pedig, mint kir. közjegyző csaknem félévszázadon át működött a közjegyzői pályán. Közjegyzői működése közhasznú és tiszteletreméltó volt s úgy ezzel, mint közéleti és társadalmi tevékenységével közmegebecsülést, valóban kollegális magatartásával pedig kartársai részéről őszinte szeretetet vívott és érdemelt ki. — Őszinte szívvel gyászoljuk halálát s emlékét igaz kegyelettel őrizzük meg! — Debrecen, 1937. május hó 25. Áldás emlékére!

A debreceni kamara közgyűlése. A debreceni kir. közjegyzői kamara rendes évi közgyűlését ezuttal a régi szokástól eltérően, június 29. helyett május hó 23-án tartotta meg. A közgyűlésről részletes tudósítást a legközelebbi számban hozunk. Ez alkalommal csak arról emlékezünk meg, hogy a közgyűlésre egybegyűltek megbízásából egy küldöttség kereste fel a kamara

betegesen fekvő elnökét, *Galánffy János* dr. felsőházi tagot, aki előtt 30 éves közjegyzői és 20 éves kamarai elnöki működése alkalmából a kamara tiszteletteljes üdvözetét és jókívánságait tolmácsolták. A magyar közjegyzői karnak ezt a nagytehetségű és agilitású, minden közjegyzői közérdekű megmozdulásokban tevékenyen s az elsők között munkás, kitünő értékét a jubiláris évfordulók alkalmából ezen a helyen is őszinte megbecsüléssel és igaz tisztelettel köszöntjük.

Az országos egyesület vándorgyűlése. A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete az eddigi tervek szerint az idén ismét fog vándorgyűlést tartani. A vándorgyűlés helye ugyancsak a tervek szerint Pécs lesz s ideje szeptember vagy október havának valamelyik vasárnapja.

A budapesti kamara társasvacsorái. A budapesti kir. közjegyzői kamara szokásos társasvacsoráit június havában a negyedik kedden 22-én, július, augusztus és szeptember hónapoknak pedig második keddjén, a Szent Gellért szálló terras éttermében, októbertől kezdve pedig ismét az Országos Kaszinó földszinti éttermében fogja megtartani.

Közjegyzői teendők az országgyűlési képviselőjelölési törvényel kapcsolatban. Az országgyűlési képviselőjelölés újabb szabályozásáról szóló 1937. évi VIII. törvényeikk végrehajtása tárgyában a belügyminiszter 38500/1937. B. M. szám alatt most boesátotta ki a rendeletet. A törvény és a rendelet rendelkezései szerint az érvényes ajánlást legalább 100, de legfeljebb 150 választónak kell sajátkezűleg aláírnia. Az ajánláshoz a rendelethez mellékelte minta szerint készült ajánlási ívet kell használni. Az ajánlók aláírását kir. közjegyzőnek, kir. járásbírósnak, a választási biztosnak, vagy a községi előljárósnak, illetve városokban a polgármesternek kell hitelesítenie. A választási biztos hitelesítési jogköre azokra a választó kerületekre korlátozott, ahol járásbírósnak vagy közjegyzőnek székhelye nincs. A hitelesítésre jogosítottak az ajánló aláírását csak abban az esetben hitelesíthetik, ha az ajánlót személyesen ismerik, vagy személyazonosságáról két tanu útján, vagy egyéb teljesen hitelt érdemlő adatokból meggyőződést szereztek s ha az ajánló az ívet előttük sajátkezűleg írta alá, vagy az ajánlási íven már rajta lévő aláírását előttük sajátkezű aláírásának ismerte el. Az aláírás hitelesítése előtt a hitelesítő az aláíróat figyelmeztetni köteles arra, hogy több ajánlási ív aláírása a törvény szerint büntetés alá

esik. Az aláírások hitelesítése akként történik, hogy a hitelesítők az ajánlási ívnek megfelelő hasábját abban a sorközben, ahol az ajánló aláírása van, hivatali minőségük feltüntetésével aláírják és hivatalos pecsétjükkel látják el. Ha több aláírást kell hitelesíteni, akkor a hitelesítő az ajánlási ív megfelelő hasábjában, a megfelelő számú sorközöknek keresztülírásával a következő záradékot jegyzi fel: „A... sorszámok alatti aláírásokat hitelesítem“. Az aláírások hitelesítésére jogosítottak azokról az ajánlókról, akiknek aláírását hitelesítik, a rendelethez mellékelte minta szerint nyilvántartást kötelesek vezetni. Az ajánlókat a nyilvántartásba folytatólagos sorszámok alatt kell bejegyezni. Fel kell tüntetni a nyilvántartásban az ajánló családi és utónevét, foglalkozását, életkorát, lakóhelyét, továbbá azt is, hogy az ajánlást melyik jelölt ajánlási ívén és mely napon hitelesítették s hogy végül a személyazonosságról a hitelesítő mely módon győződött meg. A nyilvántartást az első bejegyzés alkalmával iktatni s azt az ajánlási eljárás befejezése után lezárni kell. A nyilvántartást a közjegyző irattárában helyezi el.

Ami a közjegyzői ügyvitel nézőpontjából való lebonyolítást illeti, ahhoz kétség alig férhet, hogy az ajánlók névaláírásának hitelesítéséről rendes aláírás hitelesítési jegyzőkönyvet kell készíteni s természetesen, hogy ha egy időben több ajánló aláírását kell hitelesíteni, az egy jegyzőkönyvbe foglalható. Az ajánlási ív utolsó rovatába, amelynek fejeleme „aláírásának hitelesítése“ nem a közjegyzői rendtartás rendelkezéseinek megfelelő záradékot, hanem a speciális jogszabály, a 38500/1937. B. M. sz. rendelet 4. §. rendelkezéseinek megfelelően csak a kir. közjegyző aláírását, a kir. közjegyzői minőség feltüntetését kell reávezetni s a hivatalos pecsétet kell ugyanott alkalmazni. Ha a közjegyző egyidejűleg több ajánló aláírását hitelesíti, a rovat megfelelő részén végig kell írni ezt a záradékot: „A... sorszámok alatti aláírásokat hitelesítem“. Természetesen ezt a záradékot is aláírással, kir. közjegyzői minőség feltüntetésével s hivatalos pecséttel kell ellátni. Minden esetben, bár erről a rendelet nem intézkedik, az ügyszámot is fel kell tüntetni. A nyilvántartás beiktatása másként a közjegyzői ügyvitel nézőpontjából nem fogantatosítható, minthogy erről a 38500/1937. B. M. rendeletre hivatkozással jegyzőkönyvet kell készíteni s ennek a jegyzőkönyvnek melléklete lesz az irattárban megőrzendő nyilvántartás.

Jogszabály, jogeset, bírói döntés. A *jogszabály* az 1876:XVI. t.-c. 5. §-a, amely szerint „az 1 §. a) pontja esetében, továbbá akkor is, ha az olvasni és írni tudó végrendelet a végrendeletet nem önkezűleg írta, hanem csak aláírta: a tanuknak a végrendelet tartalmát ismerniök nem szükséges, hanem elégséges, ha a végrendelettel együttes jelenletükben és általuk értett nyelven kijelenti, miként az okirat az ő végrendeletét tartalmazza, azt előttük aláírja, vagy már előbb általa önkezűleg aláírtnak elismeri és az, hogy ez megtörtént, magán az okiraton, nem pedig annak borítékán igazolják“.

A *jogeset* alapja egy végrendelet, amelynek ez a bevezető része „Alólirott kijelentem, teljes öntudattal végrendeletet, senki sem befolyásolt, a magam akaratából ajándékozom férjemnek...“ folytatólag tartalmaz a végrendelet mintegy 15 hagyományt s ezek felsorolása után a befejező rész ez „mindenkinek jó szívvvel és szeretettel adom, fogadjátok el. Isten veletek, maradok szeretettel Kató, Budapest, 1935. VIII. 3-án, Pajor szanatórium“ következik a végrendelettel teljes neve, s ez a szövegrész „tanuk előtt felolvastam“, majd következik négy tanu aláírása.

A végrendelet alaki érvényességét a hagyatéki tárgyaláson kétségbe vonták. A bíróság perreutasító végzést hozott. A pert a perreutasított folyamatba tette s ennek rendjén s ez a *bírói döntés*, a budapesti központi kir. járásbíróság P. XII. 211670/2/1936. számú végítéletével örökhagyó végrendeletét *érvényesnek mondta ki*, azzal az indokolással, hogy:

„a végrendelet érvényessége iránti keresettel szemben az alperes egyedül azzal védekezett, hogy a végrendelet érvénytelen, mert hiányzik arról az előírt záradék. Egyező a felek előadása abban, hogy az F/2. alatt fényképmásolatban is becsatolt végrendeletet a végrendelettel sajátkezűleg írta és aláírta és az ő kezétől származik az aláírás után következő az írásbeli nyilatkozat is, hogy „tanuk előtt felolvastam“. Eme nyilatkozat után következik a végrendelettel négy tanu aláírása, ami *nyilván* annak igazolása céljából történt, hogy a végrendelettel által tett írásbeli nyilatkozat (tanuk előtt felolvastam) a valóságban is megtörtént. Ezekből kitűnik tehát, hogy az 1876. évi XVI. t.-c.-nek az írásbeli magánvégrendeletre vonatkozó alakszerűségeit betartották és mert az 574-es sz. elvi határozatában is leszögezték bírói gyakorlat értelmében ilyen esetben egyedül a tanuk záradékának hiánya nem okozza a végrendelet érvénytelenségét és mert egyéb érvénytelenségi okot az alperes maga sem állított, a bíróság a végrendeletet érvényesnek mondta ki és az ilyen képen pervesztés alperest, aki a perreutasítás tényét nem tagadta, tehát a perre okot szolgáltatott, a Pp. 425. §-a értelmében a perköltségben marasztalta“.

Az ítélet ellen az alperes felebbezéssel élt s ennek következtében a budapesti kir. törvényszék, mint felebbezési bíróság 20. Pf. 8458/1936/4. számú végítéletével az elsőbíróság végítéletét helybenhagyta. A másodbírói ítélet indokolása szerint a törvényszék:

„a feleknek a hivatkozott §. értelmében irányadó elsőbírósági előadásai és a végrendeletnek az elsőbírósági eljárásban csatolt fényképmásolatának tartalma alapján elfogadja az elsőbíróság végítéletében megállapított tényállást ítélezése alapjául. Ezen irányadó tényállás mellett az

elsőbíróságnak a végrendelet érvényességét megállapító döntése helytálló a felhozott indokaiból és azért, mert: bár a végrendelet záradékában nem a végrendeleti tanuk igazolják, hogy az örökhagyó az együttes jelenlétükben jelentette ki, hogy az okirat az ő végrendeletét tartalmazza és hogy előttük aláírta, illetve már előbb általa aláírtak elismerte volna, hanem a végrendelet záradékában maga az örökhagyó jelenti ki, hogy a végrendeletét a tanuk előtt felolvasta, ez a körülmény azonban egymagában véve még nem alkalmas a végrendelet érvénytelenítésére, mert az örökhagyónak a végrendelet záradékában foglalt azt a kijelentését a végrendeleti tanuk is aláírták és ezáltal a záradékban foglaltak megtörténtét a maguk részéről is igazolták; — mert valamely okiratnak aláírása annak bizonyítékául történik, hogy az aláírás felett írt szöveg tartalma a valóságnak megfelel. Abból pedig, hogy a végrendeletet 4 tanu aláírta, *nyilvánvaló*, hogy a tanuk a végrendelet felolvasásakor és a záradéknak aláírásakor mind együtt jelen voltak, egyébként az alperes az ellenkezőjét, azt, hogy a tanuk nem voltak együttesen jelen, maga sem állítja, a kifejtetteknel fogva a felelőbíró is úgy találja, hogy a *végrendelet az 1876: XVI. t.-c.-ben megállapított alaki kellékeknek megfelel*: miért is az elsőbíróságnak végítéletét a per főtárgya tekintetében — a kifejtettekkel kiegészített indokaiból — helybenhagyta“.

Ugy hisszük a fentiekhez jogász előtt kommentár nem szükséges, viszont azonban az 1876: XVI. t.-c.-nek a birói gyakorlatban indokolt szigorral elbírált alakosságai ezeketán javarészen feleslegesek — legalább is a budapesti központi kir. járásbíró és a budapesti kir. törvényszéknek a fent hivatkozott ítéleteket hozó bírának, illetve tanácsának véleménye szerint.

Közjegyzőhelyettesül ajánlkozik öt évi gyakorlattal, szerény igények mellett, *dr. Rónai-Aross István* Budapest, XIV., Thököly-út 39.

Közjegyzőhelyettesi állást keres hosszú gyakorlattal, *dr. Gaszner Gyula* közjegyhelyettes Kispeszt, Horthy M.-u. 15.

Közjegyzőhelyettesül ajánlkozom. Kilenc évi helyettesi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal és német nyelvi jogosítvánnyal rendelkezem, igényeim szerények. *Dr. Horváth Jenő* Szentendre, Kossuth L.-u. 12. sz.

Rendeletek.

56704/1937. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengő értékre történt átszámítása.

14000/1937. F. M. Az ingatlanforgalom, illetőleg az ingatlanok adásvételének üzletszerű közvetítése.

196/1937. BM. sz. A Közigazgatási Biróság orvosi tanácsa.

328/1937. B. M. sz. A Budapest székesfőváros közigazgatásáról szóló 1930: XVIII. t.-c. újabb kiegészítéséről és módosításáról alkotott 1937: III. t.-c. hatálybalépése.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Jog. (IV. évfolyam, 1. szám). A vidéki magyar jogászság ügyesen szerkesztett szaklapja ebben az évben megjelent első számában első helyen különlegesen érdekes cikket közöl és pedig hasábosan magyar és német nyelven *Frank János* dr. német birodalmi miniszter, a berlini Németjogi Akadémia elnökének tollából. A cikk címe *Jogmegújítás a német birodalomban* s ekként állásánál fogva a cikkíró a leghivatottabb interpretátora annak a nagy változásnak, amely a harmadik birodalomban a magánjog terén is szükségszerűen bekövetkezett. Előrebocsátja a kitűnő cikkíró, hogy a német birodalmi jog egészének újjáteremtése alapjaiban különbözik mindazoktól a reformtörekvésektől, amelyek az utolsó évszázad folyamán bármely jogterületen érvényre jutottak és megvalósultak. A reformok csak egyes részeket fogtak át és módosítanak, ezzel szemben a német jog nemzeti szocialista megújítása teljes újjáalakulást jelent, amely a jog összes területeit átfogja. Mindenekelőtt elvileg más a világnézeti kiinduló pont, mint bármikor azelőtt. Felismerték ugyanis azt, hogy a jog és az állam nem öncél, hanem csak bizonyos célok szolgálatába állított eszköz s ennek következményeként az új német jogot a népből kiindulva építik fel. A nemzeti szocialista jogrend nem ismeri a jogrendszerrel a népközösség kárára való visszaélést. Senkinek sem adja meg azt a lehetőséget, hogy a jogalkalmazást olyan irányban vegye igénybe, minek a népközösség kárát vallja. Az alapvetően új nemzeti szocialista világfelfogás a nép lényegbeli értékeit, aminek az állam, a faj, a talaj, a becsület, a véderő, a munka, a kultúra — akarja szolgálni és a jog egész megújítását ezen lényegértékek védelmének szenteli. Ez az új jog a jogbiztonság tökéletes megalapozását is jelenti. A jogbiztonság gondolatának a régi jog szerint való felfogása az volt, hogy az egyéni és személyes szabadság birodalmát kiépítse és biztosítsa, elsősorban az államhatalom beavatkozásai ellen. Emellett az igazságosság szempontjának csak egészen alárendelt szerep jutott. A harmadik birodalom jogbiztonsága ennél magasabbrendű. Célja a népösszesség jólétének biztosítása és szavatolása. Az egyes jogbiztonságának helyébe a közösség jogbiztonsága lépett. Az a biztos tudat, hogy a jogrend az igazságosság, az összesség szolgálatának jegyében fog

jegyzések tárgya, okszerűen következik, hogy pusztán a tkvi rendtartás 63. §-ára és arra való hivatkozással, hogy a feljegyeztetni kért jog nem dologjog, a telekkönyvi feljegyzés iránt előterjesztett kérelem, amely az építésügyi szabályzat 6. §-án alapuló tulajdoni korlátozásra vonatkozik, el nem utasítható. (K. Pk. I. 3998/1936.)

94. A *telekkönyvi rendtartás 74. §-a* szorosán magyarázandó s ennek olyan kiterjesztő értelmezés nem tulajdonítható, hogy az örökhagyó telekkönyvi tulajdonául bejegyzett ingatlanra, ami dőn az adós az örökhagyónak nem örököse, vagy hagyományosa s amidőn az adósnak az örökhagyó tulajdonaként felvett ingatlanra vonatkozó igénye valamely élők között való jogcímen alapszik, a jelzálogjog bekebeleztessek. (K. P. V. 2796/1936.)

95. *Vélelem az, hogy az ingatlanon emelt épület annak a költségén épült, aki az építkezéskor az ingatlan tulajdonosa volt.* (K. P. I. 2429/1936.)

96. *A jelzálogjog részleges törlésével* megüresedett rész ranghely betöltésével alapított új jelzálogjogot a maradék jelzálogjog törlése esetén ennek ranghelyén alapított új jelzálogjog megelőzi. (K. Pk. V. 1577/1936.)

97. *Tulajdonjogi korlátozás* telekkönyvi feljegyzésének helye van akkor is, ha a feljegyzés megengedése felől valamely jogszabály kifejezetten nem is rendelkezik, s ha bár kötelmi jogi megállapodással szabályozott tulajdoni korlátozásról van is szó. (K. Pk. V. 3998/1936.)

98. A telekkönyvi rendtartás 61. §-a értelmében *a telekkönyvi beadványok rangsorozatát* egyedül azok beadásának napja határozza meg s ezen a rangsoron nem változtat sem az, hogy a beadvány a Tkvi rendts. 161. §-ában foglalt ügyviteli rendelkezésnek megfelelően nem széljegyeztetett, sem az, hogy a széljegyzés utóbb hibás rendelkezés, vagy kezelési hiba következtében keresztülhuzatott, mert a telekkönyvi rendelet a széljegyzésnek anyagjogi hatást nem ad, az csupán annak a kitüntetésére szolgáló kezelési intézkedés, hogy a széljegyzéssel ellátott telekkönyvben foglalt valamely nyilvánkönyvi jogra beadvány lett benyújtva, s a széljegy keresztülhuzása is csak a kérvény elintézésének megtörténtét mutatja, de ezeknek a telekkönyvi irodai kezelési rendelkezéseknek a tkvi rangsorozatra kihatásuk nincs. (K. Pk. V. 6147/1936.)

99. A székesfővárosi építési szabályrendeleten alapuló tulajdonú korlátozások a telekkönyvben feljegyezhetők. (K. Pk. V. 5510/1936.)

100. *A telekkönyvi rangsorozati elsőbbséget* a beadvány széljegyzésének elmulasztása nem érinti. (K. Pk. V. 3658/1936.)

101. Kezdetől fogva *érvénytelen jelzálogjognak* az anyagi jog szempontjából ugyancsak érvénytelen ranghelye nem szolgálhat további érvényes jogszerzés, nevezetesen ilyen ranghelyi jelzálogjog szerzésének alapjául. (K. Pk. V. 3725/1936.)

102. Az érvénytelenség okából törölt *jelzálogjog ranghelyével* a jelzálogjog tulajdonosa nem rendelkezhetik. (K. Pk. V. 3725/1936.)

103. *A maradék jelzálogjog* ranghelyén alapított új jelzálogjogot a maradék jelzálogjog ranghelye illeti. (K. Pk. VII. 1577/1936.)

104. Kereseti kérelem tartalma következtében s mert az alapul vett megállapodás jelzálogos hitelező és jelzálogos adós között a jelzálogra vonatkozóan jött létre, kétségtelenül ingatlanra vonatkozólag zálogbirtok létesítésére irányul. Minthogy pedig az 1927 : XXXV. t.-c. 24. §. 2-ik bekezdésének rendelkezéseire tekintettel *zálogbirtok* létesítését célzó szerződés semmis, a peres felek között létesült megállapodás joghatállyal nem bír. (K. P. IV. 6353/1936.)

Illetékjog.

30. A végrendelet elfogadása és annak alapján való öröklés esetében az összes örökösök — tehát az is, aki a reá esőnél több terhet vállalt magára, — a végrendelet szerint nekik jutó örökrész után az öröklési illetéket, az pedig, aki az osztályos egyességek alapján ennél nagyobb értéket kapott, a szerzés jogcímenek megfelelő illetéket még külön megfizetni tartozik. (Közig. bir. 18490/1934. P.)

31. Az örökhagyó gyermekére és ennek ivadékára megállapított öröklési kulesok törvénytelen származás esetében csupán az anya és ennek felmenői hagyatékából való öröklésre alkalmazhatók. (Közig. bir. 16349/1936. P.)

32. Ha az öröklési illeték és a kapcsolatos ingatlan vagyonátruházási illeték bélyeggel rovandó lő, ennek elmulasztása miatt bírság csak akkor követelhető, ha az illetéköteles felet az illeték lerovására a közjegyző, illetve a bíróság felhívta. (Közig. bir. 9805/1934. P.)

33. Osztrák állampolgárnak Magyarország területén levő vállalatban fekvő vagyona — és pedig tekintet nélkül arra, hogy a vállalat a maga egészében, vagy csak hányadrészben a tulajdona, Magyarországon vonandó halálesetre szóló illeték alá. (Közig. bir. 5480/1935. P.)

34. Ingatlanra vonatkozó szóbeli adásvételi szerződéstől kiszabott illetéket a szerző fél megfizetni köteles, ha az ingatlant tovább ruházza. (Közig. bir. 20082/1934. P.)

35. Ha az ingatlant vevő javára a tulajdonjog bekebelezést nem nyert, a városi ingatlan vagyonátruházási illeték Budapesten nem követhető. (Közig. bir. 12447/1933. P.)

36. A kinestári illetékköveteléssel szemben a szerződés érvénytelenségére — ha azt nem bírói ítélet mondotta ki — csak akkor lehet hivatkozni, ha a szerződés teljesítése végleg elmaradt. (Közig. bir. 13640/1935. P.)

37. Ha a bélyeglerovásnak az okirat kiállításánál későbbi fogatosítása a bélyegjegyek elhelyezéséből, illetve az átírásnak a szövegírástól elütő voltából felismerhető, a bélyeglerovás szabálytalan volta megállapítandó. (Közig. bir. 15656/1935. P.)

38. I. Végrehajtási jelzálogjog bejegyzés esetén a jelzálogjog tulajdonosa jogot adó félnek nem tekinthető és így a bejegyzési illetékért nem felelős.

39. II. A zálogjognak ismételt bejegyzése esetén az illetékmentesség csak akkor áll fenn, ha a hitelező azonos. (Közig. bir. 10961/1935. P.)

A kir. közjegyzőhelyettesek és jelöltek állasközvetítését a Magyarországi Kir. Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesülete látja el. (Cím: Gyöngyössy Arisztid dr. kir. közjegyzőhelyettes, Budapest, VIII., József-körút 2.)

Kéziratokat vissza nem küldünk s azok megőrzését nem vállaljuk.